

At: Cadeirydd ac Aelodau'r Pwyllgor
Safonau

Dyddiad: Dydd Iau, 18 Gorffennaf
2024

Rhif Union: 01824 712589

e-bost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Aelod o'r Pwyllgor,

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **PWYLLGOR SAFONAU, DYDD GWENER, 26 GORFFENNAF 2024** am **10.00 am** yn **SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN A THRWY GYNHADLEDD FIDEO**.

SYLWER Y BYDD SESIWN HYFFORDDI FER I BOB AELOD O'R PWYLLGOR SAFONAU AM 9.15 A.M. YN UNION O FLAEN Y CYFARFOD

Yn gywir iawn

G Williams
Swyddog Monitro

AGENDA

RHAN 1 - GWAHODDIR Y WASG A'R CYHOEDD I FYNYCHU'R RHAN HON O'R CYFARFOD

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGANIADAU O FUDDIANT (Tudalennau 5 - 6)

Aelodau i ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Notice of items which, in the opinion of the Chair, should be considered at the meeting as a matter of urgency pursuant to Section 100B(4) of the Local Government Act, 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF (Tudalennau 7 - 16)

Derbyn cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 1 Mawrth (copi ynghlwm).

5 OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU - 'EIN CANFYDDIADAU' (Tudalennau 17 - 26)

Ystyried adroddiad gan y Cyfreithiwr dan Hyfforddiant (copi ynghlwm) ar y dudalen "Ein Canfyddiadau" a gyhoeddwyd ar wefan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

6 MEWN CYFARFODYDD

Nodi presenoldeb aelodau'r Pwyllgor Safonau yn y Cynghorau Sir, Tref a Chymuned a derbyn eu hadroddiadau.

7 ADRODDIAD ARWEINYDD GRWP GWLEIDYDDOL

Derbyn diweddariad llafar gan y Swyddog Monitro ynglŷn ag Adroddiadau Arweinyddion y Grwpiau Gwleidyddol.

8 DIWEDDARIAD FFORWM SAFONAU CENEDLAETHOL

Derbyn diweddariad llafar ar y Fforwm Safonau Cenedlaethol.

9 TREFNIADAU DIRPRWY SWYDDOG MONITRO (Tudalennau 27 - 30)

Derbyn adroddiad gan y Swyddog Monitro (copi ynghlwm) yn hysbysu'r Pwyllgor am y trefniadau newydd ar gyfer cefnogi'r Swyddog Monitro a'r Pwyllgor Safonau gan Ddirprwy Swyddog Monitro.

10 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y PWYLLGOR SAFONAU
(Tudalennau 31 - 36)

Ystyried Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau (copi ynghlwm).

11 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Mae cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau wedi'i drefnu ar gyfer 10:00 Medi 13, 2024.

RHAN 2: EITEM GYFRINACHOL

Argymhellir, yn unol ag Adran 100A (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, y dylid gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod trafod y mater canlynol oherwydd y tebygolrwydd y caiff gwybodaeth eithriedig (fel y diffinnir ym Mharagraffau 12 ac 13 Rhan 4 o Atodlen 12A y Ddeddf), ei datgelu.

12 COD YMDDYGIAD - RHAN 3 DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000
(Tudalennau 37 - 44)

Ystyried adroddiad cyfrinachol gan y Swyddog Monitro (copi ynghlwm) sy'n rhoi trosolwg o gwynion a waned yn erbyn aelodau i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

AEOLODAETH

Aelodau Annibynnol:

Julia Hughes (Cadeirydd), Anne Mellor (Is-Gadeirydd), Peter Lamb a/ac Samuel Jones

Aelod Cyngor Tref / Cymuned
Councillor Gordon Hughes

Cynghorwyr Sir
Y Cynghorydd Bobby Feeley
Y Cynghorydd Jon Harland

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth
Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cod Ymddygiad Aelodau

DATGELU A CHOFRESTRU BUDDIANNAU

Rwyf i,
(enw)

*Aelod /Aelod cyfetholedig o
(*dileuer un)

Cyngor Sir Ddinbych

YN CADARNHAU fy mod wedi datgan buddiant ***personol / personol a sy'n rhagfarnu** nas datgelwyd eisoes yn ôl darpariaeth Rhan III cod ymddygiad y Cyngor Sir i Aelodau am y canlynol:-
(*dileuer un)

Dyddiad Datgelu:

Pwyllgor (nodwch):

Agenda eitem

Pwnc:

Natur y Buddiant:

(*Gweler y nodyn isod*)*

Llofnod

Dyddiad

Noder: Rhowch ddigon o fanylion os gwelwch yn dda, e.e. 'Fi yw perchennog y tir sy'n gyfagos i'r cais ar gyfer caniatâd cynllunio a wnaed gan Mr Jones', neu 'Mae fy ngŵr / ngwraig yn un o weithwyr y cwmni sydd wedi gwneud cais am gymorth ariannol'.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun a thrwy gynhadledd fideo, Dydd Gwener, 1 Mawrth 2024 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Aelodau Annibynnol Julia Hughes (Cadeirydd), Samuel Jones, Anne Mellor (Is-Gadeirydd) a Peter Lamb ynghyd â'r Cynghorydd Bobby Feeley.

HEFYD YN BRESENNOL

Swyddog Monitro (GW), Gweinyddwyr Pwyllgor (SW Host) (RhTJ)

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Gordon Hughes.

Rhodddwyd gwybod i'r pwyllgor nad oedd y Cynghorydd Hugh Irving bellach yn aelod o'r pwyllgor, ac y byddai penderfyniad yn cael ei wneud yn y Cyngor Blynnyddol ym mis Mai i gymryd ei le.

Derbyniwyd ymddiheuriadau hefyd gan y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Cyfreithiwr dan Hyfforddiant.

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Holodd y cadeirydd, Julia Hughes, a fyddai angen iddi godi diddordeb yn eitem 5 ar yr agenda gan ei bod yn aelod o bwyllgor safonau Cyngor Sir y Fflint. Dywedodd y swyddogion monitro fod y mater yn fater o ddiddordeb personol ac nid oedd yn rhagfarnu.

3 MATERION BRYN FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Dim.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 8 Rhagfyr.

Cywirdeb -

- Ni chodwyd unrhyw bwyntiau cywirdeb.

Materion yn Codi -

- Tudalen 8 – Cododd y pwyllgor y cyfarfod blynnyddol gyda'r cynghorau tref, dinas a chymuned, a drefnwyd. Eglurodd y swyddog monitro fod y mater

wedi'i drafod gyda'r Tîm Gweithredol Corfforaethol, a bod y mater yn gymhleth oherwydd y cyfyngiadau ariannol yr oedd y Cyngor yn eu hwynebu. Roedd yn anodd ychwanegu mwy o waith gan fod toriadau yn cael eu ceisio. Wrth ymateb i'r materion hynny a godwyd, bu'r pwyllgor yn trafod gwahodd cynghorau tref, dinas, a chymuned i bwyllgor safonau presennol ag agenda ysgafnach a chael cyfarfod tebyg i fforwm i drafod unrhyw bryderon a godwyd.

- Tudalen 8 – Roedd cofnodion y fforwm safonau cenedlaethol o fis Mehefin wedi'u dosbarthu; fodd bynnag, nid oedd cofnodion mis Ionawr wedi'u dosbarthu eto.
- Tudalen 8 – y Cydbwyllgor Corfforaethol, nid oedd y swyddogion monitro wedi derbyn unrhyw beth ond y byddent yn cylchredeg unrhyw wybodaeth unwaith y byddai wedi ei dderbyn gan Wynedd, sy'n arwain ar y mater.
- Tudalen 9/10 – cytunodd y pwyllgor y byddai'n fuddiol i'r mater gael ei gylchredeg mor aml â phosibl, yn enwedig i arweinwyr grwpiau; credai'r pwyllgor y byddai cylchrediad y papur o fudd i bawb.
- Tudalen 10 – holodd yr aelodau a oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud i aelodau ymuno â chyfarfodydd o bell o'u car; hysbysodd y swyddog monitro bod rheolwr y Gwasanaethau Democraidd wedi ffurfio gweithgor i drafod sut y cynhelir cyfarfodydd, ac y byddai'r mater yn cael ei drafod ymhellach yng nghyfarfod nesaf y Gwasanaethau Democraidd ar 22/03/24.
- Mae tudalen 11 yn cyfeirio at adborth cyffredinol gyda phresenoldeb mewn cyfarfodydd. Er hynny, eglurodd y swyddog monitro y byddai adborth cyffredinol yn cael ei ddosbarthu'n chwarterol i Gynghorau Tref, Dinas a Chymuned, ac y byddai aelodau'r pwyllgor safonau yn cael eu cynnwys yn y negeseuon e-bost hynny.
- Tudalen 13 - Adroddiad Blynyddol Safonau: hysbyswyd yr aelodau nad oedd y pwyntiau gweithredu a godwyd wedi'u cwblhau oherwydd y straen ar gynhwysedd o fewn y tîm. Teimlai'r Swyddog Monitro nad oedd ffurf y flwyddyn galendr o adrodd yn gweddu orau i'r pwyllgor ac y byddai adroddiad blwyddyn ddinesig yn gweithio'n well; cytunodd y pwyllgor â'r datganiadau a gobeithio y byddai'r adroddiad drafft yn cael ei adrodd i'r pwyllgor ym mis Mehefin ac yna'n mynd i gyfarfod y Cyngor ym mis Gorffennaf
- Tudalen 14 – Codwyd taflenni cadeirio, ac os oedd unrhyw wybodaeth bellach, byddai'r Swyddog Monitro yn edrych i mewn i'r mater ac yn rhoi diweddariad yn y cyfarfod nesaf.

PENDERFYNWYD: yn amodol ar yr uchod, derbyn a chymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 8 Rhagfyr 2023 fel cofnod cywir o'r trafodion.

Cyflwynodd y Swyddog Monitro adroddiad Ein Canfyddiadau Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC): Ein Canfyddiadau (a gylchlythyrwyd yn flaenorol) i'r Aelodau; diolchodd ef a'r cadeirydd i Elinor Cartwright, Cyfreithiwr dan Hyfforddiant, am gynhyrchu'r adroddiad, na allai fod yn bresennol yn y cyfarfod.

Roedd yr adroddiad yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 9 Awst 2023 a 15 Chwefror 2024. Roedd yr adran 'Ein Canfyddiadau' ar wefan yr Ombwdsmon yn cynnwys crynodeb o'r achosion hynny yn ymwneud â chwynion Cod Ymddygiad yr oedd yr Ombwdsmon wedi ymchwilio iddynt. Roedd deuddeg achos, ac ni chymerwyd unrhyw gamau pellach naw ohonynt, cyfeiriwyd dau at y Pwyllgor Safonau perthnasol, ac roedd un wedi'i gyfeirio at Banel Dyfarnu Cymru. Nid oedd yr un o'r materion yn ymwneud â Sir Ddinbych.

Eglurodd y swyddog monitro ei bod yn ymddangos bod gan yr Ombwdsmon agwedd synhwyrol tuag at y mater er mwyn caniatáu i'r rhai a dorrodd i ymddiheuro am y materion a achoswyd ac ymateb i'r ymholiad yn ymwneud ag aildroseddu; credai'r Swyddog Monitro y byddai'r Ombwdsmon wedyn yn cymryd agwedd arall i ddelio â'r sefyllfa.

Gan ymateb i gwynion lefel is a godwyd gan y Pwyllgor Safonau ac a oedd y wybodaeth wedi'i chofnodi, eglurodd y swyddog monitro fod yr holl wybodaeth yn cael ei storio. Roedd gan yr Ombwdsmon gof corfforaethol rhagorol gyda chwynion.

Trafododd y Pwyllgor y canlynol ymhellach –

Cyfeiriodd Peter Lamb at y gŵyn gyntaf yn yr atodiad. Amlygodd sut y byddai'r mater yn achosi trallod. Unwaith y byddai'r sylwadau wedi'u gwneud ac na fyddai'r ymddiheuriad yn lliniaru'r hyn a nodwyd, roedd angen hyfforddiant pellach i sicrhau bod angen i bobl mewn swyddi awdurdodol sylweddoli'r pwysau y gallai eu geiriau ei ysgwyddo. Dywedodd y Swyddog Monitro nad oedd yr hyn a ddywedwyd yn flaenorol ar rai achlysuron wedi bod yn torri'r cod ymddygiad ond y gall dramgwyddo neu elyniaethu materion, a bod y materion hyn fel arfer yn cael eu trin gan y grwpiau gwleidyddol ar gyfer yr awdurdodau yr effeithir arnynt; nid yw'r ombwdsmon fel arfer yn delio â'r materion oherwydd materion adnoddau.

Ynglŷn â chyfryngau cymdeithasol, dywedodd y MO y byddai angen i aelodau fabwysiadu agwedd synhwyrol gyda'r cyfryngau cymdeithasol; fodd bynnag, nodwyd bod y cyfryngau cymdeithasol yn gymhleth gan fod aelodau'r cyhoedd yn gallu dweud yr hyn yr oeddent ei eisiau am aelodau etholedig heb fawr ddim ôl-ffeithiau.

Roedd y pwyllgor yn ymwneud â chyfryngau cymdeithasol yn gyffredinol ac roedd am sicrhau bod aelodau'n cael naill ai hyfforddiant neu loywi ar unrhyw hyfforddiant a weithredwyd eisoes. Dywedodd y MO y gellid lansio dogfen newydd ynghylch cyfryngau cymdeithasol, a byddai'n codi'r mater gyda'r pennaeth gwasanaeth perthnasol. Gallai annog Gweithdy'r Cyngor i'r holl aelodau i sicrhau eu bod wedi'u hyfforddi ar foesau cyfryngau cymdeithasol, ochr yn ochr â chanllawiau'n cael eu hanfon at arweinwyr grwpiau i'w lledaenu ymhlith eu grwpiau gwleidyddol. Teimlai rhai o aelodau'r pwyllgor y gellid anghofio unrhyw hyfforddiant ac anogwyd gwybodaeth gyson i'w chylchredeg i aelodau drwy fwletin; dywedodd y MO y

byddai'r bwletin yn ormod o adnoddau, ac roedd y Cyngor ar hyn o bryd yn lleihau gwasanaethau.

Holwyd y Swyddog Monitro a oedd cynghorwyr tref, dinas a chymuned wedi derbyn hyfforddiant cod ymddygiad. Eglurodd y Swyddog Monitro nad oedden nhw'n orfodol i gynghorwyr tref, dinas a chymuned ond eu bod yn cael cynnig hyfforddiant a'u hannog i fynychu unrhyw gyrsiau. Roedd yr hyfforddiant, fodd bynnag, yn orfodol i Gynghorwyr Sir.

Ar ôl trafodaeth, roedd -

PENDERFYNWYD: bod -

1. Mae arweinwyr grwpiau yn derbyn arweiniad cyfryngau cymdeithasol i'w ddsbarthu ymhlith eu grwpiau gwleidyddol.
2. Ombwdsmon gwasanaethau cyhoeddus Cymru - Bydd adroddiad 'Ein canfyddiadau' hefyd yn cael ei ddsbarthu i arweinwyr grwpiau.
3. Mae'r Swyddog Monitro yn ysgrifennu at Gynghorau Tref, Dinas a Chymuned ynghylch dyddiadau hyfforddi perthnasol.

6 MEWN CYFARFODYDD

Cyn i aelodau adrodd ar eu presenoldeb mewn cyfarfodydd, codwyd yr ymholiad pryd y byddai dyraniad y cyfarfodydd y gallent fod yn bresennol yn cael ei ailosod. Credai'r swyddog monitro (MO) y byddai'r mater yn cael ei ailosod gyda'r flwyddyn ariannol newydd; fodd bynnag, byddai'n gwirio gyda'r rheolwr gwasanaethau democrataidd i weld a oedd hynny'n gywir.

Adroddodd yr aelodau ar eu presenoldeb yn y cyfarfod fel a ganlyn -

- Adroddodd yr Aelod Annibynnol Anne Mellor ar gyfarfod Cyngor Tref Corwen (10/01/24). Cyn y cyfarfod, hysbysodd yr aelod annibynnol ei bod wedi pori gwefan y cyngor tref, a oedd yn hawdd ei llywio i ddod o hyd i'r wybodaeth berthnasol. Fodd bynnag, roedd y wefan yn waith ar y gweill. Cadeiriwyd y cyfarfod yn broffesiynol ac yn ddidrafferth; anfonwyd ymddiheuriadau gan bedwar aelod o'r pwyllgor. Sicrhaodd y cadeirydd fod y cyfarfod yn dilyn yr agenda yn dda, a chafwyd trafodaeth dda drwy gydol y cyfarfod; daeth y cyfarfod i ben am 20:25. Roedd y gofeb rhyfel yn fater a godwyd, a goddefeb fyddai'r gorau i fynd i'r afael â'r ateb.
- Yn ystod yr adborth chwarterol, cododd y cadeirydd y mater bod angen i gynghorau tref, dinas a chymuned ailadrodd y gallai goddefebau fod o gymorth i'r cynghorau.
- Cododd y cadeirydd y mater bod angen iddi fynychu cyfarfod o Gyngor Tref y Rhyl yn y dyfodol, ac roedd Peter Lamb yn bwriadu cymryd rhan mewn cyfarfod o Gyngor Tref Prestatyn. Mae dau gyngor angen aelod pwyllgor safonau i fod yn bresennol: Bodfari a Llanfihangel; cytunodd yr aelod annibynnol Anne Mellor i ymuno â Bodfari, a Samuel Jones yn mynychu Llanfihangel. Holodd y cadeirydd y Swyddog Monitro a oeddent yn

ymwybodol o unrhyw gyfarfodydd cyngor eraill yr oedd angen eu mynychu o hyd, a byddai'r MO yn ymchwilio i'r mater ac yn adrodd yn ôl i'r pwyllgor.

PENDERFYNWYD: *Yn amodol ar yr uchod, dylid nodi'r adroddiadau llafar gan aelodau sy'n mynychu cyfarfodydd.*

7 CEISIADAU AM OLLYNGIAD

Roedd ystyried ceisiadau am oddefebau gan Gyngorau Tref/Dinas/Cymuned ac ar lefel sirol yn eitem sefydlog ar y rhaglen.

Dywedodd yr aelodau na chafwyd unrhyw geisiadau am oddefeb.

PENDERFYNWYD: *nodi'r sefyllfa.*

8 FFORWM SAFONAU CENEDLAETHOL

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (MO) y Diweddariad o'r Fforwm Safonau Cenedlaethol i'r pwyllgor; cynhaliwyd y cyfarfod diwethaf ar 29 Ionawr 2024; nid oedd cofnodion y cyfarfod wedi eu cyhoeddi.

Croesawodd y cyfarfod gynghorydd panel newydd, Justine Cass, Dirprwy Swyddog Monitro a Chyfreithiwr, Gwasanaethau Cyfreithiol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen. Agwedd arall ar y cyfarfod oedd diweddariad ar Adolygiad Richard Penn; roedd yr ymatebion yn cael eu dadansoddi, ac roedd crynodeb o'r canlyniadau ar gael.

Dywedodd y Swyddog Monitro a chadeirydd y fforwm wrth y pwyllgor mai elfen sylweddol o'r cyfarfod oedd y diweddariad gan Michelle Morris, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Amlygodd y cyflwyniad y cynnydd yn nifer y cwynion hŷn yr oedd yr ombwdsmon yn eu derbyn, a oedd yn her gan fod angen mwy o waith arnynt na'r cwynion arferol; dywedodd yr ombwdsmon ei fod yn dymuno i achosion hŷn gael eu trin cyn y flwyddyn ariannol newydd. Trafodwyd achosion yn ymwneud â chyrff eraill, a chodwyd pwerau atal dros dro ynghylch a oedd rhywun wedi'i ganfod yn torri'r cod ymddygiad ac a allai fod pŵer i atal pobl o'r holl gyrff yr oeddent yn eu cynrychioli am y drosedd; eglurwyd y byddai atal o'r natur hwnnw yn gymhleth gan na fyddai'r ombwdsmon yn ymwybodol o'r holl gyrff y byddai gan rywun gysylltiad â nhw.

Yn dilyn y diweddariad gan yr Ombwdsmon, cafwyd diweddariad gan Iwan Gwilym Evans, Gwynedd, ar Gydbwyllgorau Corfforaethol (CJCs) a Chydbwyllgorau Safonau; Iwan fyddai swyddog monitro dros dro'r CJC; byddai gan y CJC yr un cyfansoddiad â'r awdurdodau lleol eraill, a byddai ganddo ei gyllideb ei hun; y byddai angen ei osod bob blwyddyn ym mis Ionawr Roedd yr aelodaeth bresennol yn cynnwys arweinwyr Cyngorau ar draws Gogledd Cymru, a gallent gyfethol aelodau i'r Pwyllgor. Eglurodd y MO i'r pwyllgor y byddai angen i'r CJC gydymffurfio â'r cod ymddygiad, byddai'n rhaid i aelodau'r CJC wneud datganiad o ddiddordeb yn ymwneud â'u hardaloedd lleol eu hunain.

Trafodwyd adnoddau'r Pwyllgor Safonau yn y fforwm. Bu ymarfer mapio gweithredol ar y mater a'r posibilrwydd o gynyddu Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol (IRPW).

Codwyd y mater o daliad ar gyfer cyfetholedig gan fod rhai aelodau o'r fforwm yn teimlo'n anghyfforddus gyda'r mater, a dywedodd rhai awdurdodau lleol y byddent yn mynd â'r mater i'w drafod ar lefel ranbarthol.

Codwyd arweiniad cyfryngau cymdeithasol, a hysbyswyd yr aelodau y gallai Sir Ddinbych ddefnyddio modiwlau hyfforddi lluosog. Codwyd hyfforddiant arall hefyd ar gyfer cadeiryddion ac is-gadeiryddion, ac roedd modiwlau a oedd ar gael hefyd

Diolchodd aelodau'r pwyllgor i'r cadeirydd a'r MO am y wybodaeth ddiweddaraf gan y Fforwm. Fodd bynnag, awgrymwyd yn y briffio nesaf cyn y cyfarfod Safonau nesaf y gallai'r MO roi rhagor o fanylion am y CJC a sut y bwriedir gweithio.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Safonau yn nodi Diweddariad y Fforwm Safonau Cenedlaethol.

Egwyl - 12:00 - 12:05 pm.

9 CANLLAWIAU STATUDOL SY'N YMWNEUD Â'R PWYLLGOR SAFONAU, RHAN 2: ADRAN 5, 6 A 7 YNGHYD Â RHAN 4 (YR ATODLEN, ADRAN 6 AC AGENDA AC ADRODDIADAU, ADRAN 15.80 (PAPURAU CEFNDIR), CADEIRIO CYFARFODYDD, WARD 15.13 ADRAN 1).

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (MO) y Canllawiau Statudol yn Ymwneud â'r Pwyllgor Safonau (a gylchlythyrwyd yn flaenorol). Roedd y canllawiau yn ganllawiau statudol cyfunol gyda'r bwriad o gefnogi prif gynghorau i fodloni gofynion o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 a Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Arweiniodd y cadeirydd y pwyllgor drwy'r canllawiau; amlygwyd y meysydd a oedd yn berthnasol i aelodau'r pwyllgor tra hefyd yn cymryd unrhyw gwestiynau neu adborth o'r ddogfen a phenderfynu lle y gellir gweithredu'r materion i hwyluso gwaith y pwyllgor safonau.

Tynnodd yr Aelod Annibynnol Peter Lamb sylw at hyfforddiant a theimlai fod pwynt 2.12 ar dudalen 44 o becyn yr adroddiad yn adlewyrchu ei deimladau ar hyfforddiant. Roedd fel a ganlyn – 'Proses yw hyfforddiant, nid digwyddiad. Gallai cynghorau lunio strategaeth datblygu aelodau, a ddylai adlewyrchu'r angen i ddiweddarau a diweddarau sgiliau cynghorwyr. Dylai hyn gynnwys y cyfle i drefnu sesiynau briffio i gynghorwyr ar feysydd cyfraith a pholisi sy'n dod i'r amlwg. Wrth gynhyrchu strategaeth o'r fath dylai cynghorau ystyried unrhyw ganllawiau gan gynnwys unrhyw siarteri neu fframweithiau datblygu cynghorwyr, a ddatblygwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ac adnoddau a chanllawiau a gyhoeddwyd gan OGCC.

Cododd y cadeirydd y mater o ddyletswydd y pwyllgor safonau i fonitro cydymffurfriad arweinydd grŵp â'r dyletswyddau; cafodd hyn ei gynnwys gyda'r

canllawiau ar dudalen 64 y pecyn adroddiad, gyda sylw'n cael ei ddwyn i adran 6.4 o'r canllawiau – 'Fel y nodwyd yn gynharach yn y canllawiau hyn, dylai'r pwyllgor safonau gwrdd ag arweinwyr grwpiau ar ddechrau pob blwyddyn gyngor i gytuno ar sawl mater, gan gynnwys amllder y cyfarfodydd rhwng arweinwyr grwpiau gwleidyddol a'r pwyllgor safonau drwy gydol y flwyddyn i drafod cydymffurfiaeth â'r dyletswyddau a gwmpesir gan y canllawiau hyn, prosesau adrodd blynyddol a materion sy'n codi o ddadansoddi cwynion mewn perthynas â safonau ymddygiad'' Teimlai'r Pwyllgor Safonau fod y mater hwn yn hollbwysig. Dylid trefnu dyddiad ar gyfer pob blwyddyn ddinesig i sicrhau bod y pwyllgor safonau yn monitro gwaith yr arweinwyr grŵp ac y gellir cynnal deialog rhwng y ddau grŵp. Cyfeiriodd y cadeirydd hefyd at bwynt 4.24 (tudalen 58) yn yr adroddiad, gan amlygu'r camau rhesymol y gallai arweinwyr grwpiau eu cymryd a fyddai'n ddefnyddiol i'r arweinwyr grŵp a'u hadroddiadau sy'n cael eu cynhyrchu. Mae Lisa wedi defnyddio'r rhain i gynorthwyo gydag arweinwyr grŵp. Byddai'n dda cael y rhain i ofyn i arweinwyr Grŵp a oeddent wedi eu hystyried wrth wneud eu gwaith. Cododd y pwyllgor y mater bod arweinwyr grwpiau yn brysur, ac roedd sicrhau nad oeddent yn rhy brysur yn gydbwysedd bregus.

Ymatebodd y MO i ymholiadau ynghylch adran 15.0, Tudalen 162, Arweiniad ar gyfarfodydd aml-leoliad, yn ei hanfod canllawiau ar sut mae'r system newydd yn gweithio, defnyddiwyd presenoldeb o bell 2011. Mae COVID wedi gwneud y system yn gyflymach; nawr, defnyddiwyd Teams a Zoom ar gyfer cyfarfodydd, cynhaliwyd cyfarfodydd mewnol ar dimau, a Zoom ar gyfer cyfarfodydd allanol. Yr oedd y mater yn fuddiol ar y cyfan; bu gwelliannau yn y modd y cynhelir cyfarfodydd hybrid yn anecdotaidd. Cynyddwyd yr amrywiaeth hefyd gyda gweithio hybrid, a oedd yn caniatáu i bobl fynychu fel y dymunent. Dywedodd y Cynghorydd Bobby Feeley, er bod y broses o gyfarfodydd hybrid wedi gwella'n sylweddol o'r dechrau, roedd hi'n dal i deimlo bod gan y rhan fwyaf, os nad y cyfan, faterion a allai rwystro'r trafodion rhywsut. Cododd y pwyllgor hefyd y mater o aelodau ddim yn cynnal cyfarfodydd o bell tra mewn cerbyd sy'n symud.

Codwyd adran 15.8 o Dudalen 179/180 yn ymwneud ag agendâu ac adroddiadau, gan gyfeirio'n bennaf at bapurau cefndir; 'Rhaid i bapurau cefndir sy'n ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau perthnasol bellach gael eu cyhoeddi'n rhagweithiol ar wefan, nid yn unig fod ar gael (er, mewn achosion eithriadol, os yw'n anymarferol i wneud hyn, rhaid iddynt fod yn agored i'r cyhoedd eu harchwilio). Roedd hwn yn newid sylweddol; mae'n ymwneud â gosod yn awtomatig yn y parth cyhoeddus ddogfennau penodedig, a allai fod wedi'u cyhoeddi o'r blaen, yn ymarferol, wrth wneud cais. Byddai angen i gynghorau, felly, feddwl yn ofalus am sut mae papurau cefndir yn cael eu nodi, eu cynhyrchu, a'u paratoi i'w cyhoeddi, yn ogystal â thrafod busnes di-bapur yn gyffredinol. Mae cyfarfodydd aml-leoliad yn debygol o fod yn ddi-bapur. Mae rheoliadau bellach yn pennu bod gwybodaeth ffurfiol yn ymwneud â chyfarfodydd yn cael ei chyhoeddi ar wefan awdurdod, gan ddileu'r gofyniad am ddeunydd copi caled ar adnau cyhoeddus. Dywedodd y Swyddog Monitro wrth y pwyllgor fod gan lawer o awdurdodau lleol bapurau cefndir; roedd wedi codi'r mater gyda'r rheolwr gwasanaethau democrataidd yn flaenorol; fodd bynnag, byddai'n sicrhau bod y mater yn cael ei ymchwilio.

Ar ôl trafodaeth, roedd -

PENDERFYNWYD: bod -

- I. Dylid hysbysu arweinwyr grŵp o gynnwys yr adroddiad ac atgoffa pob aelod o'u cyfrifoldebau; dylid trefnu cyfarfodydd blynyddol gydag arweinwyr y grwpiau.
- II. Cylch gorchwyl i'w gadw'n gyfredol ac yn gywir.
- III. Gellir defnyddio'r materion a godwyd ym mhwynt 4.24 fel rhestr wirio ar gyfer arweinwyr grŵp wrth iddynt adrodd i sicrhau eu bod yn cyflawni eu dyletswyddau.
- IV. Nodi cynnwys yr adroddiad.

10 ADBORTH O GYFARFOD Y GRWP CYSWLLT MOESOL

Rhoddodd y Swyddog Monitro (MO) adborth i'r aelodau yn dilyn Cyfarfod diweddaraf y Grŵp Cyswllt Moesegol.

Dywedodd y MO na chafodd y cyfarfod ei nodi, gan ei fod i adeiladu perthynas ag aelodau o wahanol bwyllgorau safonau a gweld sut y gallent gynorthwyo ei gilydd wrth symud ymlaen. Byddai dogfen waith yn cael ei storio i nodi materion a rennir, a fyddai'n cadw golwg ar y camau a'r nodiadau a gymerwyd ar y rheini i helpu ei gilydd i symud ymlaen.

Y cyfryngau cymdeithasol oedd un o'r prif bynciau trafod yn ystod y cyfarfod a sicrhau bod arweinwyr grwpiau wedi'u hyfforddi'n llawn ac yn hyddysg yn y pwnc er mwyn caniatáu iddynt ledaenu'r wybodaeth drwy eu grwpiau priodol. Pwnc arall a drafodwyd oedd hyfforddiant a'r gofynion ar eu cyfer; cyfathrebwyd â CLILC i weld beth oedd ar gael; roedd yr aelodau'n hapus i glywed bod hyfforddiant yn cael ei ystyried; fodd bynnag, teimlent fod rhoi pwysau ar aelodau gyda hyfforddiant weithiau'n cael effaith groes, ac y byddai'n well annog hyfforddiant ac i'r wybodaeth gael ei rhannu ymhlith ei gilydd.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Safonau yn nodi'r Adborth o Gyfarfod y Grŵp Cyswllt Moesegol

11 Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM GREU PANEL RECRIWTIO PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (MO) adroddiad Panel Recriwtio Cyfansoddiad y Pwyllgor Safonau (a gylchlythyrwyd yn flaenorol). Nod yr adroddiad oedd rhoi gwybod i'r pwyllgor am gyfansoddiad panel recriwtio'r Pwyllgor Safonau a rhoi copi i'r Pwyllgor o'r adroddiad a gyflwynwyd i'r Cyngor Llawn ar 27 Chwefror 2024.

Dywedodd y MO nad oedd y Cyngor wedi nodi unrhyw argymhellion pellach. Fodd bynnag, cytunodd yn unfrydol i leihau nifer yr Aelodau etholedig ar y Panel Recriwtio i 2 (o 3) a disodli un Aelod etholedig â Chadeirydd y Pwyllgor Safonau. Cytunodd y Pwyllgor Safonau mai hwn oedd y mater mwyaf addas ar gyfer paneli recriwtio yn y dyfodol.

Dywedodd y cadeirydd wrth y Swyddog Monitro bod angen gwneud paratoadau ar gyfer ymadawriad ei hun â'r Pwyllgor Safonau, yr aelod annibynnol Julia Hughes, ac

Anne Mellor. Ymatebodd y MO y byddai'n sicrhau bod yr hysbysebion yn cael eu hanfon yn brydlon ac y byddai'r hysbysebion yn cael eu dosbarthu mor eang â phosibl.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Safonau yn nodi ac yn derbyn yr adborth o Gyfarfod y Cyngor.

12 LLYTHYR BLYNYDDOL OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU

Cyflwynodd y Swyddog Monitro (MO) Lythyr Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (a gylchlythyrwyd yn flaenorol) i aelodau'r pwyllgor safonau.

Roedd y llythyr/adroddiad yn amlygu bod Sir Ddinbych wedi derbyn cyfanswm o dri deg tri o gwynion; allan o'r rhain, dim ond dau oedd wedi cael eu hymchwilio ymhellach gan yr Ombwdsmon.

Amlygodd yr aelodau gamgymeriad yn Atodiad E; dylai'r mater fod wedi datgan pum penderfyniad i beidio ag ymchwilio yn hytrach na therfynu. Camgymeriad arall a amlygwyd oedd nad oedd Tywyn a Bae Cinmel yn Sir Ddinbych; byddai'r MO yn codi'r camgymeriadau gyda'r ombwdsmon.

Roedd y pwyllgor yn hapus bod y canlyniadau'n gadarnhaol ar y cyfan ac na chynhyrchwyd unrhyw adroddiadau. Ni chodwyd unrhyw gwestiynau na sylwadau pellach.

PENDERFYNWYD derbyn a nodi Llythyr Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

13 BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynwyd Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau i'w hystyried, a nododd yr Aelodau'r canlynol –

Roedd 5 Eitem Adroddiad wedi'u hamserlennu ar gyfer y Pwyllgorau Safonau yng nghyfarfod mis Mehefin –

- Cymharu Casgliad Panel Recriwtio Pwyllgorau Safonau
- Diweddariad gan y Fforwm Safonau Cenedlaethol
- Hyfforddiant Cod Ymddygiad - trosolwg o ddarpariaeth ar gyfer Cyngorau Sir a Thref, Dinas a Chymuned
- Adroddiadau Arweinwyr Grwpiau i'r Pwyllgor Safonau
- Ymateb ffurfiol i Ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar Adolygiad Penn

Yr eitemau y cytunwyd i'w hychwanegu at y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol yn ystod y cyfarfod oedd –

- Maint a chyfansoddiad y pwyllgor safonau mewn perthynas â'r awdurdodau lleol cyfagos.

- Y posibilrwydd o gael cydbwyllgor safonau neu ymchwilio a ellir cynnal un.
- Trosolwg o roddion a lletygarwch.
- Adroddiad adborth Cyngorau Tref, Dinas a Chymuned.
- Diweddariad gan y Fforwm Safonau Cenedlaethol.
- Cyfarfod Grŵp Cyswllt Moesegol.
- Cyfnodau swydd ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Safonol.
- Adroddiad Safonau Blyneddol Drafft.

PENDERFYNWYD: yn amodol ar yr uchod, cytuno ar Raglen Gwaith Cychwynnol y Pwyllgor Safonau.

14 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Nododd yr aelodau fod cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau wedi'i drefnu ar gyfer 10:00am 7 Mehefin 2024.

GWAHARDDIAD O'R WASG A'R CYHOEDD

PENDERFYNWYD o dan Adran 100A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, y dylid gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer yr eitemau busnes a ganlyn ar y sail ei fod yn ymwneud â datgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir ym mharagraffau 12 a 13 o Ran 4 o'r Ddeddf. Atodlen 12 A i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

15 COD YMDDYGIAD - RHAN 3 DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cyflwynodd y Swyddog Monitro adroddiad cyfrinachol (a gylchlythyrwyd yn flaenorol) yn rhoi trosolwg o gwynion yn erbyn aelodau a gyflwynwyd i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) ers 1 Ebrill 2022.

Ni adroddwyd am unrhyw gwynion byw a oedd yn cael eu hymchwilio ar hyn o bryd.

Darparodd y Swyddog Monitro crynodeb o un gŵyn a gyflwynwyd, ni chafodd y gŵyn ei hymchwilio ac ni phasiodd PAT1.

PENDERFYNWYD: derbyn a nodi'r adroddiad.

Ar ddiwedd y cyfarfod diolchodd y Cadeirydd i'r aelodau am eu presenoldeb a'u cyfraniadau a diolchodd i'r staff cymorth.

Daeth y cyfarfod i ben am 13.15pm

Adroddiad i'r	Pwyllgor Safonau
Dyddiad y cyfarfod	26 ^{ain} Gorffennaf 2024
Swyddog / Aelod Arweiniol	Gary Williams, Swyddog Monitro
Pennaeth Gwasanaeth	Catrin Roberts, Pennaeth Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl
Awdur yr Adroddiad	Elinor Cartwright, Cyfreithwraig dan Hyfforddiant
Teitl	Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru – 'Ein Canfyddiadau'

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Y crynodebau achos diweddaraf yn yr adran 'Ein Canfyddiadau' ar wefan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon).

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Rhoi gwybod i aelodau am y crynodebau achos diweddaraf yn yr adran 'Ein Canfyddiadau' ar wefan yr Ombwdsmon sy'n disodli'r Llyfr Achosion Cod Ymddygiad blaenorol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Pwyllgor yn nodi cynnwys yr adroddiad hwn.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Bydd Aelodau'r Pwyllgor yn gwybod bod yr Ombwdsmon yn arfer cyhoeddi 'Llyfr Achosion Cod Ymddygiad' (y Llyfr Achosion) yn chwarterol a oedd yn rhoi crynodeb byr o'r materion yr oedd yr Ombwdsmon wedi ymchwilio iddynt, a chanlyniadau'r ymchwiliadau hynny.

4.2. Ystyriwyd bod y Llyfr Achosion yn adnodd defnyddiol i roi gwybod i aelodau etholedig, y cyhoedd a phwyllgorau safonau am y mathau o gwynion a gaiff eu hymchwilio a chanlyniadau'r ymchwiliadau hynny.

4.3. Mae'r Ombwdsmon bellach wedi rhoi'r gorau i gyhoeddi'r Llyfr Achosion ac yn hytrach wedi creu adran 'Ein Canfyddiadau' ar ei gwefan y gellir mynd ato drwy ddilyn y ddolen ganlynol: <https://www.ombwdsmon.cymru/>

4.4. Mae'r adran 'Ein Canfyddiadau' yn cynnwys cyfleuster chwilio lle gellir chwilio am fanylion achosion a ystyriwyd gan yr Ombwdsman yn ôl pwnc, awdurdod, canlyniad, dyddiad a chyfeirnod. Mae'r adran yn cynnwys yr holl faterion y mae'r Ombwdsmon yn ymchwilio iddynt, nid dim ond materion yn ymwneud ag ymddygiad.

4.5. Mae'r adroddiad yn ymwneud â'r cyfnod o 15^{fed} Chwefror 2024 – 15^{fed} Gorffennaf 2024. Mae'r adran 'Ein Canfyddiadau' ar wefan yr Ombwdsmon yn cynnwys crynodeb o'r achosion sy'n cynnwys cwynion Cod Ymddygiad ac wedi cael eu hymchwilio gan yr Ombwdsmon, ac fe'u rhennir i'r categorïau canlynol:

Uniondeb	1
Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch	3

4.6. Gellir categoreiddio'r canlyniadau fel a ganlyn:

Atgyfeiriwyd at y Pwyllgor Safonau	3
Atgyfeiriwyd at Banel Dyfarnu Cymru	1

4.7 Mae dyfyniadau perthnasol o'n tudalennau Ein Canfyddiadau ynghlwm fel Atodiad 1 er gwybodaeth. Nid oedd unrhyw un o'r achosion yn ymwneud â chynghor yn Sir Ddinbych.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1. Nid yw'r adroddiad yn cael effaith uniongyrchol ar y Cynllun Corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes unrhyw gostau yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Nid oes unrhyw ymgynghoriadau wedi eu cynnal mewn perthynas â'r adroddiad hwn.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Nid oes angen datganiad

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Nid oes unrhyw risgiau yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Deddf Llywodraeth Leol 2000

11.2. Nid oes angen gwneud penderfyniad.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Extract from 'Our Findings'

Relevant body: St. Nicholas & Bonvilston Community Council

Report date: 02/28/2024

Subject: Integrity

Case ref number: 202104717

The Ombudsman received a complaint that a Member ("the Member") of the Vale of Glamorgan Council ("the Council") had breached the Code of Conduct.

The investigation considered whether the Member failed to comply with Paragraphs 4(b), 4(c), 6(1)(a) and 7(1)(a).

We referred our report on our investigation to the Deputy Monitoring Officer of the Council for consideration by the local Standards Committee.

This summary will be updated following the Standards Committee's decision.

Relevant body: Bridgend Town Council

Report date: 20/05/2024

Subject: Promotion of equality & respect

Case ref number: 202203440

The Ombudsman received a complaint that a Former Member (“the Former Member”) of Bridgend Town Council (“the Council”) had breached the Code of Conduct (“the Code”).

The Complainant alleged that the Former Member, whilst out campaigning for local elections, spoke to a member of the public who said that he would be voting for another Councillor (the Complainant). The Former Member was alleged to have responded by saying “Oh, the wife beater”.

The evidence gathered during the investigation suggested that the Member breached a number of provisions in the Council’s Code of Conduct for elected members.

The Ombudsman considered whether the complaint related to the Former Member’s role on the Council and whether the Code applied at all times and was satisfied that the Code was engaged in full. The member of the public confirmed that he was aware of the Former Member’s status as a member of the Council, and given that she was campaigning for the elections, she would have been engaged in political activity at the time. The Ombudsman was therefore persuaded that the Former Member was acting in her capacity as Member at the time the alleged comment was made.

The Ombudsman considered, on the balance of probabilities, that the Former Member did refer to the Complainant as a “wife beater” and that this was a serious allegation to make against somebody without evidence to support it. In a small community, making such a statement had the potential to cause significant reputational damage that can become difficult to disassociate with. In making such a statement, there would have been little regard as to the impact this could have on the Complainant and those close to him. The Ombudsman considered that, in doing so, the Former Member failed to show necessary respect and consideration towards the Complainant and was therefore of the view that this action is suggestive of a breach of paragraph 4(b) of the Code.

Case law on the application of the Code for members in Wales has established that, for a breach of the “disrepute” provision to be found, a member’s conduct must impact upon their Authority’s reputation and/or the role of elected member and go beyond affecting their personal reputation. It was felt that the Former Member’s actions reflected poorly on her personally, but the Ombudsman also considered that the comment was made to a member of the public regarding a fellow councillor and was made in the Former Member’s capacity as a Member of the Council at the time, when engaging in political activity. The Ombudsman was therefore persuaded that the behaviour would influence the reputation of the office of Member. She considered that the Former Member’s actions in this regard were suggestive of a breach of paragraph 6(1)(a) of the Code of Conduct.

The report on this investigation has therefore been referred to the Monitoring Officer of Bridgend County Borough Council, for consideration by the Council’s Standards Committee.

The Council's Standards Committee found that the Member had failed to comply with paragraphs 4(b) and 6(1)(a) of the Code of Conduct.

The Committee decided that the most appropriate sanction to be applied was a censure and put on record that if the Former Member was still an elected Member, they would have imposed a suspension of 4 months.

The member may appeal against this decision.

Relevant body: Chirk Town Council

Report date: 13/06/2024

Subject: Promotion of equality & respect

Case ref number: 202107304

The Ombudsman's office received a complaint that a member ("the Member") of Chirk Town Council ("the Council") had breached the Code of Conduct.

The report on the investigation was referred to the Monitoring Officer of Wrexham County Borough Council for consideration by the County Council's Standards Committee.

This summary will be updated following the Standards Committee's decision.

Relevant body: Bridgend Town Council

Report date: 17/06/2024

Subject: Promotion of equality & respect

Case ref number: 202201997

The Ombudsman received a complaint that a councillor (“the Member”) of Bridgend Town Council (“the Council”) had breached the Code of Conduct for Members of Local Authorities (“the Code”).

The report on the investigation was referred to the Adjudication Panel for Wales.

This summary will be updated following the Adjudication Panel for Wales’s decision.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r	Pwyllgor Safonau
Dyddiad y Cyfarfod	26 Gorffennaf 2024
Aelod/Swyddog Arweiniol	Gary Williams, Swyddog Monitro
Awdur yr Adroddiad	Gary Williams, Swyddog Monitro
Teitl	Trefniadau Dirprwy Swyddog Monitro

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn ymwneud â'r trefniadau sy'n cael eu rhoi ar waith i ddarparu capasiti Dirprwy Swyddog Monitro yn dilyn newidiadau staffio diweddar o fewn Gwasanaethau Cymorth Corfforaethol: Pobl

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Rhoi gwybod i'r Pwyllgor am y trefniadau newydd ar gyfer cymorth Dirprwy Swyddog Monitro i'r Swyddog Monitro a'r Pwyllgor Safonau.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Pwyllgor yn nodi'r trefniadau Dirprwy Swyddog Monitro newydd.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Swyddog Monitro yw'r swyddog statudol sy'n gyfrifol am lywodraethu cyfreithiol awdurdod lleol. Mae'r rhan fwyaf o'r rôl wedi'i nodi o dan adran 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989. Mae gan y Swyddog Monitro dyletswydd gyfreithiol i sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio â'i rwymedigaethau statudol ac yn cymhwyso ei godau ymddygiad. Mae hyn yn cynnwys ymchwilio ac adrodd ar unrhyw beth y mae'r awdurdod yn ei wneud sydd â'r potensial i fod yn weithred anghyfreithlon

neu unrhyw weithred a allai gyfrif fel camweinyddu. Mae'r ddeddfwriaeth hefyd yn ei gwneud yn ofynnol penodi dirprwy i gefnogi'r swyddogaeth fonitro.

4.2. Yn hanesyddol, yn Sir Ddinbych, ymgwymerwyd â rôl y Dirprwy Swyddog Monitro gan y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol. Fodd bynnag, wrth symud ymlaen gyda gostyngiad o 1 uwch reolwr yn yr Adran Gyfreithiol, mae'n annhebygol y bydd gan un person y gallu i weithredu fel Dirprwy Swyddog Monitro. Mae'r ychydig fisoedd blaenorol hefyd wedi amlygu'r risg o ddibyniaeth ar un rôl a'r diffyg gwydnwch y mae hyn yn ei roi i'r sefydliad.

4.3. Cynigir y bydd 3 Dirprwy Swyddog Monitro – 1 ar gyfer Ymddygiad a 2 ar gyfer Llywodraethu a Chyfreithlondeb.

4.4. Bydd rôl y Dirprwy Swyddog Monitro (Ymddygiad) yn cael ei chyflawni gan y Pennaeth Gwasanaethau Cymorth Corfforaethol: Pobl. Bydd rôl y Dirprwy Swyddog Monitro (Llywodraethu a Chyfreithlondeb) yn cael ei chyflawni gan y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol ac Arweinydd Tîm y Gwasanaethau Cyfreithiol. Tra bydd y rolau hyn mewn enw yn gyfrifol am faterion yn ymwneud ag Ymddygiad a Llywodraethu yn y drefn honno, bydd y Swyddog Monitro a'r Dirprwyon yn gweithio gyda'i gilydd fel tîm mewn perthynas â phob agwedd ar y rôl fonitro.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Cynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1. Bydd bodolaeth tîm gwydn i roi cymorth i'r Swyddog Monitro yn cryfhau'r gefnogaeth i'r sefydliad mewn perthynas â thema'r Cynllun Corfforaethol 'Cyngor sy'n cael ei redeg yn dda ac yn perfformio'n dda'.

6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes unrhyw gostau uniongyrchol yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ymgynghorwyd â'r deiliaid swyddi perthnasol.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Mae deddfwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor roi trefniadau ar waith ar gyfer Dirprwy Swyddog Monitro. Mae'r trefniadau a nodir yn yr adroddiad yn sicrhau bod cyflenwad digonol yn ei le heb unrhyw gost ychwanegol i'r Cyngor.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Heb gefnogaeth ddigonol i'r Swyddog Monitro, mae risg na fydd digon o gapasiti i gyflawni'r holl ddyletswyddau a chyfrifoldebau perthnasol.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1. Nid oes angen penderfyniad.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

STANDARDS COMMITTEE FORWARD WORK PROGRAMME

NOTE: A SHORT 30-MINUTE TRAINING SESSION FOR ALL STANDARDS COMMITTEE MEMBERS WILL BE HELD BEFORE EACH MEETING

PREVIOUS MEETINGS

DATE OF MEETING	REPORT ITEMS / AREAS	REPORT AUTHOR
16 June 2023	Standing Items –	
	Standing Item: Public Services Ombudsman ‘Our Findings’	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Item: Attendance at Meetings	Independent Members
	Standing Item: Dispensation Requests	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Item: Standards Committee Forward Work Programme	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Part 2 Item: Overview of Complaints in Denbighshire	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Report Items –	
	Comparison of Standards Committee Recruitment Panel Compilation	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	National Standards Forum Update	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Code of Conduct Training - overview of delivery for County and Town, City and Community Councils	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Group Leaders Reports to Standards Committee	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Formal response to the Welsh Government Consultation on the Penn Review	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
15 September 2023	Standing Items –	
	Standing Item: Public Services Ombudsman ‘Our Findings’	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Item: Attendance at Meetings	Independent Members
	Standing Item: Dispensation Requests	Gary Williams (Monitoring Officer)

Tudalen 31

Eitem Agenda 10

	Standing Item: Standards Committee Forward Work Programme	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Part 2 Item: Overview of Complaints in Denbighshire	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Report Items –	
	National Standards Forum Update	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Monitor the Regional Working arrangements	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Corporate Joint Committee (standards committee representatives)	Gary Williams (Monitoring Officer)
8 December 2023	Standing Items –	
	Standing Item: Public Services Ombudsman ‘Our Findings’	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Item: Attendance at Meetings	Independent Members
	Standing Item: Dispensation Request	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Item: Standards Committee Forward Work Programme	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Part 2 Item: Overview of Complaints in Denbighshire	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Report Items -	
	Standards Committee Annual Report	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Feedback from the Chair’s Training Event held on 24 November 2023	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
1 March 2024	Standing Items –	
	Standing Item: Public Services Ombudsman ‘Our Findings’	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Item: Attendance at Meetings	Independent Members
	Standing Item: Dispensation Requests	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Item: Standards Committee Forward Work Programme	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Standing Part 2 Item: Overview of Complaints in Denbighshire	Gary Williams (Monitoring Officer)
	Report Items –	

	National Standards Forum Update	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Statutory and Non-Statutory Guidance for Principal Councils in Wales relevant to the Standards Committee	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Feedback from the Ethical Liaison Group meeting (provisionally scheduled for 8 December)	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Comparison of Standards Committee Recruitment Panel Compilation update.	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Clarification on the Elements of Statutory Guidance relating to Standards Committee, Part 2: Sections 5,6 and 7 together with Part 4 (The Schedule, Section 6 and Agenda and reports, Section 15.80 (background papers), Charing Meetings, Section 15.138 onwards).	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)
	Review of the size and composition of the Standards Committee	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)

~~FUTURE MEETINGS~~

DATE OF MEETING	REPORT ITEMS / AREAS	REPORT AUTHOR	DATE ENTERED UPDATED BY
26 July 2024	Standing Items –		
	Standing Item: Public Services Ombudsman ‘Our Findings’	Elinor Cartwright (Trainee Solicitor)	
	Standing Item: Attendance at Meetings	Independent Members	
	Standing Item: Dispensation Requests	Gary Williams (Monitoring Officer)	
	Standing Item: Standards Committee Forward Work Programme	Gary Williams (Monitoring Officer)	
	Standing Part 2 Item: Overview of Complaints in Denbighshire	Gary Williams (Monitoring Officer)	
	Report Items –		
	Review of the size and composition of the Standards Committee	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)	05/03/24 RhTJ

	Political Group Leader Reports	Gary Williams (Monitoring Officer) / Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)	05/03/24 RhTJ
	National Standards Forum Update	Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)	05/03/24 RhTJ
	Ethical liaison Meeting	Gary Williams (Monitoring Officer) / Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)	05/03/24 RhTJ
	Overview of the register of gifts and hospitality register.	Gary Williams (Monitoring Officer) / Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)	05/03/24 RhTJ
13 September 2024 Tuesday 34	Standing Items –		
	Standing Item: Public Services Ombudsman ‘Our Findings’	Elinor Cartwright (Trainee Solicitor)	
	Standing Item: Attendance at Meetings	Independent Members	
	Standing Item: Dispensation Requests	Gary Williams (Monitoring Officer)	
	Standing Item: Standards Committee Forward Work Programme	Gary Williams (Monitoring Officer)	
	Standing Part 2 Item: Overview of Complaints in Denbighshire	Gary Williams (Monitoring Officer)	
	Report Items –		
Joint Meeting with Town City and Community Councils	Gary Williams (Monitoring Officer) / Lisa Jones (Deputy Monitoring Officer)	05/03/24 RhTJ	
6 December 2024	Standing Items –		
	Standing Item: Public Services Ombudsman ‘Our Findings’	Elinor Cartwright (Trainee Solicitor)	
	Standing Item: Attendance at Meetings	Independent Members	
	Standing Item: Dispensation Requests	Gary Williams (Monitoring Officer)	
	Standing Item: Standards Committee Forward Work Programme	Gary Williams (Monitoring Officer)	

	Standing Part 2 Item: Overview of Complaints in Denbighshire	Gary Williams (Monitoring Officer)	
	Report Items –		
	Terms of office of Standard Committee members	Gary Williams (Monitoring Officer)	05/03/24 RhTJ
	Draft Annual Standards Report	Gary Williams (Monitoring Officer)	05/03/24 RhTJ

Future Items to be considered

Meeting T.B.C.	Joint meeting with Town, City and Community Councils	
September/December	Review of the size and composition of the Standards Committee	Added by the Committee 28/10/22

Updated 05/04/23 RhTJ

Mae tudalen hwn yn fwiadol wag

Yn rhinwedd Paragraff(au) 12, 13 Rhan 4, Atodlen 12A
Deddf Llywodraeth Leol 1972.

Document is Restricted

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Yn rhinwedd Paragraff(au) 12, 13 Rhan 4, Atodlen 12A
Deddf Llywodraeth Leol 1972.

Document is Restricted

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag